

Wormen moeten bomen op MH17-monument laten floreren

Zo'n 160 kilo aan wormen – 128.000 stuks – zijn dit najaar op het MH17-monument in Vijfhuizen losgelaten. Ze moeten de verdichte grond van het herdenkingslint verder gaan beluchten. De eerste resultaten zijn veelbelovend.

In het groeiseizoen van 2018 – een jaar na de aanplant van de 298 bomen – stierf een groot aantal bomen op het herdenkingsmonument af. Zij bleken gedurende de herfst en de winter veel te nat te hebben gestaan. Een gevolg van de verdichte grond, waardoor het hangwater het grondwater niet kon bereiken en de wortels gingen rotten. Inmiddels zijn 120 van de 298 bomen vervangen, de meeste in het voorjaar van 2019. De laatste drie zijn begin december geplant, omdat die niet eerder geleverd konden worden, legt Sjaak de Ligt uit, voormalig projectleider van Stichting Nationaal Monument MH17.

Ploffen van de bodem

Voordat de bomen zijn geplant, is de bodem eerst geploft om de structuur te verbeteren.

Onder hoge druk is lucht de grond in geblazen waardoor er horizontale gangen zijn ontstaan. „De wormen moeten nu verder voor de haarvaten in de bodem gaan zorgen. Zij zijn het laatste zetje om de bodem aan de gang te krijgen”, zegt De Ligt. Oftewel de wormen zullen voor een verdere fijnmazige vertakking van de gangen gaan zorgen, omdat zij in de bodem organisch materiaal omzetten. De wormen zijn geleverd door Megrow uit Almkerk. Mark Thur van het bedrijf legt uit dat 40% van de 160 kg bestaat uit pendelaars of dauwwormen. Dat zijn wormen die zich vooral verticaal door de bodem bewegen, soms zelfs tot aan het grondwater. De overige 60% bestaat uit de zogenoemde Megrow-wormen. Deze wormen bewegen zich vooral horizontaal in de bovenste 60 cm van de bodem. Zij zorgen ervoor dat bijvoorbeeld Mycorrhiza-sporen door de gegraven gangetjes worden verspreid. Die sporen kunnen vervolgens een symbiose aangaan met de wortels van de bomen. Op deze manier zorgen de wormen voor beluchting

van de bodem, het omzetten en verspreiden van organisch materiaal en vermenging van de verschillende bodemlagen. De Megrow-wormen zijn door het bedrijf zelf gekweekt. Op 10 september 2019 zijn de wormen onder leiding van aannemer Krinkels – die het monument heeft aangelegd – met behulp van zestien vrijwilligers over het herdenkingslint verspreid. Op elke m² kwam 50 gr wormen. In totaal was dit een klus van twee uur. „Binnen tien minuten waren alle wormen in de bodem verdwenen”, zegt Thur.

Geen plassen

Ruim drie maanden na het uitzetten van de wormen lijkt de bodem al een stuk veerkrachtiger geworden, aldus Thur. Een belangrijke indicator daarvan is dat er voor het eerst geen plassen zijn blijven staan op het monument, terwijl het in de afgelopen maanden wel veel heeft geregend. Dit meldden de medewerkers van PasWerk hem, die het monument in opdracht van Recreatieschap Spaarnwoude onderhouden. Ook is het gras egalier en zijn

er inktzwammen verschenen, die ook op herstel van de bodemstructuur wijzen. Thur benadrukt echter wel dat pas volgend jaar september – een jaar na het uitzetten – pas over een echt resultaat gesproken kan worden. Zo is in de herfst de bodem altijd wat zachter. Ook voormalig projectleider Sjaak de Ligt beaamt dat de nieuwe bomen het verrassend goed doen, hij is er in oktober voor het laatst geweest. „Slechts een enkele boom doet het wat minder.” Het uitzetten van de wormen vormt voor hem min of meer de afsluiting van zijn rol als projectleider van Stichting Nationaal Monument MH17. Het beheer en onderhoud is nu in handen van Recreatieschap Spaarnwoude. Eind 2018 was overigens nog sprake dat via verticale drainagebuizen bij de bomen het probleem van de afwatering zou worden opgelost. Uit de testopstelling bleek dit echter niet het gewenste effect te hebben. Daarom is gekozen voor het ploffen en de wormen. Het water stroomt nu vooral horizontaal af via de buitenkant van het dijklichaam van het herdenkingslint.

Wormen voeren

Om de populatie wormen in stand te houden, is het maaibeleid aangepast. Het monument bestaat voor een groot deel uit kortgemaaid gazon. Het maaisel wordt niet meer afgevoerd maar gelijkmatig over het herdenkingslint verspreid. De wormen zullen deze mulchlaag vervolgens de bodem intrekken. „Je bent dan niet het gras aan het maaien, maar de wormen aan het voeren”, zegt Thur. „De populatie kan hierdoor een permanente oplossing vormen voor het helpen bij het draineren van de bodem.”

Het gras op het herdenkingsmonument is een paar maanden na het uitzetten van de wormen egalier geworden.